

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Приймальна комісія**

**ВСТУПНА КАМПАНІЯ ДО ЗАКЛАДІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

13 червня 2020 року, м. Київ

ПРО ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА У 2019 РОЦІ

У попередні роки кожний заклад вищої освіти (далі – ЗВО) самостійно встановлював перелік вступних випробувань на кожну спеціальність при вступі на основі повної загальної середньої освіти, що іноді призводило до того, що для вступу на одну й ту саму спеціальність в різних ЗВО необхідно було подавати сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання (далі – ЗНО) з різних предметів. Враховуючи встановлене обмеження щодо максимальної кількості предметів ЗНО в рік вступу вступник не завжди міг взяти участь у конкурсі на одну й ту ж спеціальність в різних ЗВО. Це призводило як до непорозуміння зі сторони вступників, так і до неповної коректності конкурсного відбору в межах обсягу державного замовлення встановленого загалом для відповідної спеціальності. З 2018 року введений Єдиний перелік конкурсних предметів, творчих заліків та творчих конкурсів для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на відкриті та закриті (фіксовані) конкурсні пропозиції на основі повної загальної середньої освіти (далі – Єдиний перелік) [1]. В 2020 році Єдиний перелік також застосовується для вступників за державним замовленням.

Зокрема п.3. розділу VII Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році (далі – Умови прийому) визначено, що для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступають на перший курс для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань), зараховуються бали сертифіката(ів) зовнішнього незалежного оцінювання (результати вступних іспитів, творчих конкурсів) з трьох конкурсних предметів, молодшого бакалавра – з двох конкурсних предметів. Перелік конкурсних предметів, творчих заліків та творчих конкурсів для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції на основі повної загальної середньої освіти визначено в додатку 4 до Умов прийому [2].

Додатком 4 визначено:

1. Заклади вищої освіти можуть передбачити в Правилах прийому обов'язкове складання творчих заліків із спеціальностей (предметних спеціальностей):

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Назва спеціальності
01	Освіта/Педагогіка	011	Освітні, педагогічні науки
		012	Дошкільна освіта

		013	Початкова освіта
		014	Середня освіта (за предметними спеціальностями)
		015	Професійна освіта (за спеціалізаціями)
		016	Спеціальна освіта
		017	Фізична культура і спорт
02	Культура і мистецтво	022	Дизайн (крім спеціалізацій, для яких передбачено проведення творчого конкурсу)

2. Перший конкурсний предмет для усіх спеціальностей (предметних спеціальностей, спеціалізацій) та галузей знань - українська мова та література.

3. Інформацію про другий та третій конкурсні предмети для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції на основі повної загальної середньої освіти наведено в таблиці (як другий конкурсний предмет для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на відкриті та фіксовані (закриті) конкурсні пропозиції на основі повної загальної середньої освіти використовується творчий конкурс за спеціальностями, для яких він передбачений, або один з переліку других чи третіх предметів, зазначених у таблиці):

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Назва спеціальності	Конкурсні предмети	
				другий предмет	третій предмет
01	Освіта/ Педагогіка	012	Дошкільна освіта	історія України	математика або біологія
		013	Початкова освіта	математика	історія України або біологія
		014	Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)		
		014.01	Середня освіта (Українська мова і література)	історія України	іноземна мова або географія

		014.02	Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови))	іноземна мова	історія України або географія
		014.03	Середня освіта (Історія)	історія України	іноземна мова або географія
		014.04	Середня освіта (Математика)	математика	фізика або іноземна мова, або географія
		014.05	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	біологія	хімія або математика
		014.06	Середня освіта (Хімія)	хімія	біологія або математика
		014.07	Середня освіта (Географія)	географія	математика або іноземна мова
		014.08	Середня освіта (Фізика)	математика	фізика або іноземна мова, або біологія
		014.09	Середня освіта (Інформатика)	математика	фізика або іноземна мова, або географія
		014.10	Середня освіта (Трудове навчання та технології)	математика	фізика або біологія, або історія України
		014.11	Середня освіта (Фізична культура)	біологія	історія України або географія
		014.12	Середня освіта (Образотворче мистецтво)	історія України	іноземна мова або біологія
		014.13	Середня освіта (Музичне мистецтво)	історія України	іноземна мова або математика
		014. 15	Середня освіта (Природничі науки)	біологія	географія або фізика, або хімія

		015	Професійна освіта (за спеціалізаціями)	математика	фізика або хімія, або біологія , або іноземна мова
		016	Спеціальна освіта	біологія	історія України або іноземна мова
		017	Фізична культура і спорт	біологія	творчий конкурс
02	Культура і мистецтво	021	Аудіовізуальне мистецтво та виробництво	історія України або фізика	творчий конкурс
		022	Дизайн (за спеціалізаціями «Графічний дизайн», «Дизайн одягу (взуття)», «Дизайн середовища», «Промисловий дизайн»)	історія України або фізика	творчий конкурс
		022	Дизайн (крім спеціалізацій «Графічний дизайн», «Дизайн одягу (взуття)», «Дизайн середовища», «Промисловий дизайн»)	історія України або фізика	математика або іноземна мова
		023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	історія України або хімія	творчий конкурс
		024	Хореографія	історія України або біологія	творчий конкурс
		025	Музичне мистецтво	історія України або математика	творчий конкурс

		026	Сценічне мистецтво	історія України або іноземна мова	творчий конкурс
		027	Музеєзнавство, пам'яткознавство	історія України	іноземна мова або географія
		028	Менеджмент соціокультурної діяльності	математика	географія або іноземна мова
		029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	історія України	математика або іноземна мова
03	Гуманітарні науки	031	Релігієзнавство	історія України	математика або іноземна мова
		032	Історія та археологія	історія України	географія або іноземна мова
		033	Філософія	історія України	математика або іноземна мова
		034	Культурологія	історія України	іноземна мова або географія
		035	Філологія	іноземна мова	історія України або географія
05	Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка	математика	іноземна мова або географія
		052	Політологія	історія України	математика або іноземна мова
		053	Психологія	математика	біологія або іноземна мова
		054	Соціологія	математика	історія України або іноземна мова
06	Журналістика	061	Журналістика	історія України	математика або іноземна мова
07	Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування	математика	іноземна мова або географія

		072	Фінанси, банківська справа та страхування	математика	іноземна мова або географія
		073	Менеджмент	математика	іноземна мова або географія
		075	Маркетинг	математика	іноземна мова або географія
		076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	математика	іноземна мова або географія
08	Право	081	Право	історія України	математика або іноземна мова
09	Біологія	091	Біологія	біологія	математика або хімія, або іноземна мова
10	Природничі науки	101	Екологія	біологія	математика або хімія, або географія
		102	Хімія	хімія	математика або іноземна мова
		103	Науки про Землю	математика	фізика або географія
		104	Фізика та астрономія	математика	фізика або іноземна мова
		105	Прикладна фізика та наноматеріали	математика	фізика або іноземна мова
		106	Географія	географія	математика або іноземна мова
11	Математика та статистика	111	Математика	математика	фізика або іноземна мова
		112	Статистика	математика	фізика або іноземна мова
		113	Прикладна математика	математика	фізика або іноземна мова

12	Інформаційні технології	121	Інженерія програмного забезпечення	математика	фізика або іноземна мова
		122	Комп'ютерні науки	математика	фізика або іноземна мова
		123	Комп'ютерна інженерія	математика	фізика або іноземна мова
		124	Системний аналіз	математика	фізика або іноземна мова
		125	Кібербезпека	математика	фізика або іноземна мова
		126	Інформаційні системи та технології	математика	фізика або іноземна мова
13	Механічна інженерія	131	Прикладна механіка	математика	фізика або іноземна мова
		132	Матеріалознавство	математика	фізика або іноземна мова
		133	Галузеве машинобудування	математика	фізика або іноземна мова
		134	Авіаційна та ракетно-космічна техніка	математика	фізика або іноземна мова
		135	Суднобудування	математика	фізика або іноземна мова
		136	Металургія	математика	фізика або іноземна мова
14	Електрична інженерія	141	Електроенергетика електротехніка та електромеханіка	математика	фізика або іноземна мова
		142	Енергетичне машинобудування	математика	фізика або іноземна мова
		143	Атомна енергетика	математика	фізика або іноземна мова
		144	Теплоенергетика	математика	фізика або іноземна мова

		145	Гідроенергетика	математика	фізика або іноземна мова
15	Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	математика	фізика або іноземна мова
		152	Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка	математика	фізика або іноземна мова
		153	Мікро- та наносистемна техніка	математика	фізика або іноземна мова
16	Хімічна та біоінженерія	161	Хімічні технології та інженерія	математика	фізика або хімія, або біологія
		162	Біотехнології та біоінженерія	біологія	фізика або хімія, або математика
		163	Біомедична інженерія	біологія	фізика або математика, або іноземна мова
17	Електроніка та телекомунікації	171	Електроніка	математика	фізика або іноземна мова
		172	Телекомунікації та радіотехніка	математика	фізика або іноземна мова
		173	Авіоніка	математика	фізика або іноземна мова
18	Виробництво та технології	181	Харчові технології	математика	хімія або біологія
		182	Технології легкої промисловості	математика	фізика або хімія, або біологія
		183	Технології захисту навколишнього середовища	математика	фізика або біологія
		184	Гірництво	математика	фізика або географія

		185	Нафтогазова інженерія та технології	математика	фізика або хімія, або географія
		186	Видавництво та поліграфія	математика	фізика або хімія, або іноземна мова
		187	Деревообробні та меблеві технології	математика	фізика або біологія
19	Архітектура та будівництво	191	Архітектура та містобудування	математика	творчий конкурс
		192	Будівництво та цивільна інженерія	математика	фізика або іноземна мова
		193	Геодезія та землеустрій	математика	географія або історія України
		194	Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології	математика	фізика або географія
20	Аграрні науки та продовольство	201	Агрономія	біологія	хімія або математика
		202	Захист і карантин рослин	біологія	хімія або математика
		203	Садівництво та виноградарство	біологія	хімія або математика
		204	Технологія вир-ва і переробки продукції тваринництва	біологія	хімія або математика
		205	Лісове господарство	математика	хімія або біологія
		206	Садово-паркове господарство	математика	хімія або біологія
		207	Водні біоресурси та аквакультура	біологія	хімія або математика
		208	Агроінженерія	математика	фізика або географія

21	Ветеринарна медицина	211	Ветеринарна медицина	біологія	хімія або математика
		212	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	біологія	хімія або математика
22	Охорона здоров'я	221	Стоматологія	біологія або хімія	фізика або математика
		222	Медицина	біологія або хімія	фізика або математика
		223	Медсестринство	біологія або хімія	фізика або математика
		224	Технології медичної діагностики та лікування	біологія або хімія	фізика або математика
		225	Медична психологія	біологія або хімія	фізика або математика
		226	Фармація, промислова фармація	біологія або хімія	фізика або математика
		227	Фізична терапія, ерготерапія	біологія або хімія	фізика або математика
		228	Педіатрія	біологія або хімія	фізика або математика
		229	Громадське здоров'я	біологія або хімія	фізика або математика
23	Соціальна робота	231	Соціальна робота	історія України	іноземна мова або математика
		232	Соціальне забезпечення	історія України	географія або математика
24	Сфера обслуговування	241	Готельно-ресторанна справа	іноземна мова	географія або математика
		242	Туризм	іноземна мова	географія або математика
25	Воєнні науки,	251	Державна безпека	визначають відповідні державні	

	національна безпека, безпека державного кордону	252	Безпека державного кордону	замовники за погодженням з МОН	
		253	Військове управління (за видами збройних сил)		
		254	Забезпечення військ (сил)		
		255	Озброєння та військова техніка (крім вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти)	математика	фізика або іноземна мова
		255	Озброєння та військова техніка (для вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти)	визначають відповідні державні замовники за погодженням з МОН	

		256	Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)		
26	Цивільна безпека	261	Пожежна безпека	математика	фізика або біологія
		261	Пожежна безпека (для вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти)	математика	творчий конкурс
		262	Правоохоронна діяльність (для вищих військових навчальних закладів (ЗВО із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів ЗВО)	історія України	творчий конкурс
		263	Цивільна безпека	математика	фізика або іноземна мова
27	Транспорт	271	Річковий та морський транспорт	математика	фізика або іноземна мова
		272	Авіаційний транспорт	математика	фізика або іноземна мова

		273	Залізничний транспорт	математика	фізика або іноземна мова
		274	Автомобільний транспорт	математика	фізика або іноземна мова
		275	Транспортні технології (за видами)	математика	фізика або іноземна мова
28	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування	математика	іноземна мова або історія України
29	Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	іноземна мова	історія України або математика
		292	Міжнародні економічні відносини	іноземна мова	географія або математика
		293	Міжнародне право	іноземна мова	історія України або математика
Примітка. Вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку військових фахівців для подальшого комплектування посад осіб офіцерського (сержантського, старшинського) складу за схемою підготовки «курсант», третім конкурсним предметом можуть визначати декілька конкурсних предметів за усіма спеціальностями підготовки військових фахівців. Перелік конкурсних предметів визначають відповідні державні замовники за погодженням з МОН.					

Враховуючи, що конкурсний відбір вступників на навчання за рахунок видатків державного бюджету та за рахунок видатків місцевих бюджетів на кожну спеціальність проводиться загалом для всіх ЗВО, вищезазначений Єдиний перелік дійсно встановлює рівний доступ до отримання вищої освіти вступникам відповідної спеціальності на бюджетні конкурсні пропозиції.

Водночас абзацом другим пункту 3 Розділу VII Умов прийому, як і раніше, встановлено, що для небюджетних конкурсних пропозицій перелік конкурсних предметів, творчих заліків та творчих конкурсів визначає заклад вищої освіти. При цьому першим конкурсним предметом є українська мова і література, другий конкурсний предмет для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) обирається закладом з математики, історії України, іноземної мови або біології, а третій конкурсний предмет обирається з переліку загальноосвітніх предметів, з яких проводиться зовнішнє незалежне оцінювання (заклад вищої освіти може передбачити право

вступника на вибір з двох предметів), або проводиться творчий конкурс (якщо він передбачений для цієї спеціальності). Для небюджетних конкурсних пропозицій зі спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для здобуття ступеня магістра медичного спрямування першим конкурсним предметом є українська мова та література, другий конкурсний предмет обирається закладом вищої освіти не більше двох з переліку на вибір: біологія, хімія, математика, фізика; третій предмет – не більше двох з переліку на вибір: біологія, хімія, математика, фізика, крім тих, які використовуються як другий предмет.

Ця норма дозволяє вступникам на навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб (на умовах договору) фактично за будь-яким переліком конкурсних предметів вступати на будь-яку спеціальність, при цьому обмеження на вступ стосується тільки ЗВО, у якому встановлений відповідний перелік конкурсних предметів на цю спеціальність. Згідно з чинним законодавства України та інших нормативно-правових актів така особа через деякий час має право переводу на цю саму спеціальність в інший ЗВО, в тому числі, за кошти державного бюджету, і надалі отримувати вищу освіту у закладі, який має вищий рейтинг серед ЗВО, вищий рейтинг серед роботодавців, вищий рейтинг «престижності» і т. ін., при цьому реально не проходячи конкурсного відбору при вступі на обрану спеціальність рейтингового ЗВО. Фактично, це порушує доктрину рівності доступу до відповідних ступенів вищої освіти незалежно від майнового стану, а, можливо, надалі призведе до повної недовіри в бажання України мати дійсних фахівців, а не осіб, які просто мають диплом.

Таким чином, в майбутньому буде доцільним виключення з Умов прийому, а, можливо, і на рівні Закону України «Про вищу освіту» [3], норми про можливість встановлення переліку конкурсних предметів для вступників на навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб (на умовах договору) відмінного від відповідного переліку для вступників на бюджетні конкурсні пропозиції.

Список використаних джерел:

1. Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2018 році. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1397-17/page#n17> (дата звернення: 12.04.2020).
2. Умови прийому для здобуття вищої освіти в 2020 році. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-19#Text> (дата звернення: 01.06.2020 р.).
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 12.04.2020).